

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

Poukowno uplate
oplacono ryczałtem.

Рік LV.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5-00 зол.
Чвертьрічно 15-00 „
Піврічно 30-00 „
Річно 60-00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар.
Франції, Італії, Бельгії 20 фр. фр.
Італії 7-50 зол., Німеччині 7-50 зол.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Бразилії 7-50 зол., Австрії 7-50 зол.,
Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41.
Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Могутня жіноча маніфестація.

Перший день Українського Жіночого Конгресу.

Святочний вигляд міста. — Зразковий лад.

Станиславів, 23. червня 1934.

Через брак зниклого поїзду, який мав відвезти членів конгресу до Станиславова у п'ятницю сополудні, початок конгресу мусів перенести на кілька годин пізніше. В суботу 23-го вранці відбулися тільки два Богослуження, одне в годині 8-й, друге в год. 10-й. Само відкриття Конгресу заплановане на год. 3. попол. і воно відбудеться майже без опізнання.

Вже на довго перед год. 3-ю вулицями Станиславова, що вели до сали „Сокола“, пішла велика святочно прибраного жіноцтва. Не тільки ці вулиці, але все місто мало святочний вигляд: все воно стояло під знаком українського жіночого свята.

Сала „Сокола“ прибрана вітками у зелені і майже точно в год. 3-й виповнюється пудилом. Сала окремих записами поділена на її території, яку репрезентують подорожні делегати: Полісся, Холмщина, Волинь, Закарпаття, Вет. Україна, Емігранція, Канада, Зл. Держави, Бесарабія, Буковина. Порядок зразковий. Делегати, гості, представники преси — всі з окремими відзнаками легко візнаходять свої місця. Бальковні льожі призначені для представників духовенства, політичних партій, центральних і місцевих установ. У одній льожі сиділи оба місцеві єпископи Холмщини і Лятишеский; поруч представники УНДО: д-р Загайкевич, пос. С. Хруцький, д-р Л. Махрушка, пос. Яворський і Лисий, сен. Павличковський від кооперації, від „Рідної Школи“ — голова Галуцький, від „Просвіти“ голова В. Брик, від „Оль. Господарів“ інж. Палій і ін.

ВИБІР ПРЕЗИДІЇ.

Цікаве враження, коли одним поглядом охопити сали: поруч елегантних дам, у сукнях останньої моди — селянки у мальовничих народніх одягах, побіч парадних капелюхів скромні білі або кольорові селянські хустки.

Відкриває збори голова Ділового Комітету п. Махрушкова, вітаючи теплим словом запрошених гостей, представників Церкви, делегатів, всіх вібраних і пропонує президію Конгресу, до якої входять:

Мілена Рудницька, голова; 1-а заступниця: З. Мірна, 2-а заст. Невиньки; члени Президії: Павличковська, Рублева, О. Шепаровичева, секретарки: Садовська, Гургуліна, М. Янович, С. Мельникова.

Після цього приходить до вибору почесної президії. На голову носить п-і М. Рудницька під гучні оплески цілої сали: С. Русову, від Жіночого Союзу Зл. Держав входить до II Президії п. Солобока, від Канади — п. Рочинич, від Волині — Беринська, від Підкарпаття — Станіслав, від Буковини — Гарасимович, від Союзу Українських Емігранток — Ганна Чикаленко, від Союзу У. Ж. з Румунії — п. Винградник, від Полісся — п. Горбачева, від першого сільського кружка, заснованого перед 30-ти роками в Типілінях — селянка Анна Грималюк (цей вибір сали зустрічає бурхливими оплесками), від співробітниць першого Жіночого Альманаху — п. Палієва, Калевська і Діпковська, від 1-го жіночого товариства у Станиславові — Гайдайська, Кушнірева і Мардиревичева.

Технічний секретаріат складають: Гарасимович, Рудницька, О. Зизнякова і М. Мельниківна. Голова зборів передає слово пані Рублевій, яка припадає честь привітати Конгрес іменем Станиславівської Філії „Союзу Українок“, що стала господаркою цього жіночого свята.

ПРОГРАМОВА ПРОМОВА І УСТНІ ПРИВІТИ.

Після цього виступила голова „Союзу Українок“ п. Мілена Рудницька довгим годинним рефератом про сучасні міжнародні становища і завдання українського жіноцтва. Реферат цей, виступлений красномовно, був ознаменований промовою промовою всього зібрання і завоював головні ідеї, в імя яких Конгрес скликають; в яскравій загальнодоступній формі давав він загальний огляд політичних подій у зв'язку з проблемами жіночого руху, зупиняючись на своєрідних прикметах цього руху в нас. (Частина цього реферату віддруковано окремо).

Після цього прийшли привіти. Їх було так багато, всі вони були такі живі і цікаві, що важко занести їх усіх і помістити у тому першому справозданні, що покладе до часопису безпосередньо перед його виходом. Тому поки що обмежуємося тільки до загальних фактів.

Від емігранток із Наддніпрянщини промовляла наша відома, заслужена діячка п. С. Русова, тепло, палко, безпосередньо захоплюючи аудиторію. Після неї від Буковини вітала Конгрес п-і Гарасимович, від Підкарпаття п-і Левицька, від Зл. Держав п. Солобока, від Канади п. Рочинич, від Волині п. Беринська, від Полісся п. Горбачева, від Холмщини п. Мельниківна, від Бесарабії п. Чернухівна.

ДЕЛЕГАТКА СВІТОВОЇ МІЖНАРОДНОЇ ЖІНОЧОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

В окремій маніфестації перемінюється виступ делегатки Світової Міжнародної Жіночої Організації англійки п. Шинке, яка передає особистий привіт Конгресові від президентки світової жіночої організації місс Корбет Еллі і від англійської Ліги Миру і Свободи. У величавих теплих словах бажає вона українському жіноцтву, щоби воно в мирі і свободі могло вести своє життя і працю.

Після цього плетуть привіти від представників різних наших установ.

ЧЛЕННІ ПРИВІТИ.

Від Української Парламентарної Репрезентації і УНДО промовляв посол. В. Загайкевич, від „Просвіти“ голова Т-ва д-р В. Брик, від Союзу Українських Кооперативів п. Павличковський, від „Рідної Школи“ голова п. Галуцький, від „Ольського Господарів“ дир. Палій, від білоруського громадянства посол Бремчю білоруському. Ця промова представника братського нам народу зробила велике враження.

Президія повідомила збори про коротку відпочинкову перерву. Після перерви п. О. Шепаровичева відчитує важливі письмові привіти з закордону, а саме від Жіночої Ліги Миру і Свободи з Відня та Праги, від Жіночого Фінляндського Т-ва, від Німецького Жіночого Т-ва у Празі, від леді Астор, посолки до англійського парламенту, від німецьких письменниць Ельзи Фробеніус і Кемп, від Жіночого Голандського Т-ва, від Жіночої Народної Ради з Праги, від Союзу Чужинних Журналістів із Берліна, від Литовсько-української Ради в Ковна, від Жіночого Т-ва з Осло, від Жіночої Секції повелених Москвою народів у Стамбулі й інших.

Після цього йдуть привіти від Ольги Кобилянської, Уляни Кравченко, Ізиди Остерман (одинокі досі в живих основниці і видатки першого жіночого Т-ва), О. Лотоцької зі Спол. Держав, Українського Робітничого Т-ва у Відні, Жіночої Помочі в Нью-Йорку, Жіночої Громади з Канади, Жіночої Секції „Просвіти“ в Аргентині, Союзу Українок з Бофалло і багатьох інших.

Після цього довгого ряду привіту з усіх кінців світа, присутні затверджують празничний Конгресу і вибирають дві комісії: організаційну і резолюційну.

З огляду на пізню пору (7-а вечір) і концерт, що мав відбутись за півтора години, далші реферати відкладено на другий день засідання.

На вечірній концерт усі білети були вже заздалегідь випродані. Концерт аніж не аніж.

Будете мати викиди совісті,

якщо Ваше мешкання обкрадуть вломники, а Ви його передше не обезпечите в

Т-ві Взаємних Обезпечень „Дністер“ у Львові, вул. Руська ч. 20.

За обезпечення домашнього уладження на золотих 1000—пересічна річна премія wraz з додатками зол. 250—640 залежно від місцевості, роду обезпечених предметів і їх приміщення

Галицький Магазин Новостей Галицька 13-
Поручає вовни, сукна, шовки, зефіри, полотна та всілякі блаватні товари по найнижчих цінах. При закупні товару від 3. зол даром білет до першого дня кін.

Уряд УССР у Києві.

24. червня уряд Рад. України перенісся з Харкова до Києва. „Ізвестія“ та „Правда“ при тій нагоді пишуть про невдачі планів авантюристів, від балтійських баронів до англ. льордів і наші контрреволюції, яка протиставить Київ Харкову. „Ізв.“ кінчать: „Рад. Україна буде рости та цвісти наперекір старанням зорговів“. „Правда“ додає: „Перенесення столиці до Києва свідчить про величезну силу СССР і про рішучу контракцію, з якою стрінується всі „пани“, які ще не зрозуміли, що Україна це нероздільна частина великого СССР“.

Хто буде міністром внутрішніх справ.

Прем'єр Козловський задержить теку міністра внутрішніх справ ще 10—14 днів, доки не видадуть усіх розпорядків про концентраційні табори. Зачувати, що міністром внутрішніх справ буде теперішній міністер суспільної опіки Пацьорковський. Згадують теж як кандидата на становище міністра внутр. справ Рачкевича, що був уже міністром ви справ у кабінеті Влад. Грабського.

Відібрали дебіт.

Польське м-ство внутрішніх справ відібрало дебіт праському щоденникові „Право Лиду“ (орган чеських соціалістів). Заборона на є в зв'язку зі статтею в цьому щоденнику про лок. міністра Перацького.

Мусоліні запрошує Дольфуса?

БЕРЛІН, ПАТ. Нім. Інф. Бюро повідомляє з Відня, що в тамошніх дипломатичних колах кажуть, нібито Дольфус дістав запрошення від Мусоліні. Дольфус при кінці липня приїде до Річоне та стрінеється із Мусоліні.

Криваві заворушення у Франції.

ПАРИЖ, 24. 6. ПАТ. Вчора знову були заворушення на провінції. В Льорісі на відкрит голови організації „Кроа де Фе“, Де ля Рока, комуністи та соціалісти відповіли маніфестацією. Поліція старалася виперти маніфестантів із відк. сали. Маніфестантів відперли шойно завдяки шаржі кінноти. Було багато ранених. Юрба обкидала поліцію камінням. До поважніших заворушень прийшло на бульварі Жореса. Тут юрба хвилину була паном положення. Вогнева сторожа старалася розігнати демонстрантів сильною струєю води, та демонстранти перетяли гумові вужі. Поліція та жандармерія перевела шаржу. Багато ранених відвезли до шпиталю. Маніфестанти дісталися до кіна, де йшов відкрит Де ля Рока, та знищили уладження. Вуличні бійки тривали до пізньої ночі. Ранених є 100 осіб, арештували 150 осіб. Також в Анзен були демонстрації з нагоди 200-роковин відкриття покладів вугля. Юрба старалася перервати свято, щоби відбутися віне. Поліцію обкидали камінням, криками і т. д. Опівночі настав у місті спокій. Поліція арештувала кільканадцять осіб.

Після десятиліття праці.

Центросоюз і його організації кооперативного заступу і збуту.

I.

Перед нами звіт про діяльність Центросоюзу за рік 1933. Формат чwórки, 40 сторін із переднім словом голови Надзірної Ради посла Остапа Луцького. Цей звіт, хоча би розглядали не як звичайний річний звіт, бо не тільки покінчився рахунковий період, але саме в цьому місяці кінчиться теж перше десятиліття праці Центросоюзу, як осередку сільсько-кооперативної торгівлі і кооперативного виробництва. Але на жаль цифрний матеріал звітності, що сягає по кінець 1933 року не ілюструє повністю цієї праці, хочби за 9 і пів року (в 1929 р. зривання біансого року року з календарним). Майже ніде не наводимо зіставлень, що дали б нам можливість збагнути еволюційну сутність розвитку поодиноких секторів Центросоюзу, а тільки те може дати справжній образ провідного шляху, тим більше цікавого, що закінченого десятилітнім етапом. Та думаємо, що розгадаємо причину того: у перших роках ті сектори оформлювалися, відділи реорганізувалися, через те підшукати цифри традиційно не дуже то легко. Зрештою маємо враження, що Центросоюз не думає признаватися уже тепер до якогось ювілею, оголошуючи тільки звичайні загальні збори без значущих прикметників.

II.

Те, що Центросоюз дістав при народинах невеличке крижмо, бо всього 1846 зол. і з тим почав життєву дорогу і те, що на 31. XII. 1933 показує вже 346.513.26 зол. власного капіталу вистарчає, аби доказати, що виріс він на поважну інституцію, а побіжний навіть перегляд обсягу його діяльності примушує признати йому широке громадське значіння. І тому ми вважаємо доцільним познайомити боляй коротко ширший загальний громадянства з цифрами і фактами, що їх приносить згадане звітність, призначене для кооператорів, зокрема для делегатів XXXIII. Заг. Зборів Центросоюзу.

У звітному році об'єднував Центросоюз 146 членів (з того 29 чинних Окр. Союзів), які знову об'єднували 1837 кооперативів для загальної збуту і заступу. Всю його діяльність можна поділити на 1) посередницько-торгівельну, якій служили відділи: споживчий, сільсько-господарський і нафтовий та роздільний і на 2) виробничу діяльність, що дотичить фабрикації мила і електричних батарей та навіввання ниток.

Оборотні „споживчого відділу“ подані за весь час від 1924-25 року і з них бачимо, як зростає цей відділ до 1930. року і як падає покупна сила нашого села внаслідок кризи, а разом з тим слабшає розмах посередництва Ц. С. у продажі споживчих артикулів. Коли цифри вартості оборотів не зовсім відзеркалюють цієї ситуації (паявність цін), то доповнені кількістевими оборотами не залишають сумнівів, що наш сільський ринок збіднів дуже міцно. І що гірше: ця паявність з року на рік глибошає. Для приміру (іх у звітності більше): Продаж цукру 1929 р. 200 ваг., 1932 — 56 ваг., 1933 — 47 ваг.; продаж сирників 1929 р. 1.300 скринь, 1932 р. — 712 скринь, 1933 р. 614* скр.

У деяких артикулах цей спадок консумції ще різкіше зарисовується. І так продаж солонини впав з 30 вагонів у 1929 на 1/3 вагону у 1933 році, смалець з 13 вагонів на 1.000 кг. і т. д. і т. д.

Споживчий відділ затруднював 2 урядовців, а з еволюцій методів його праці слід підкреслити ще більше ніж досі чисте (що так скажемо) посередництво, тобто спрямовування товару з джерела заступу просто до членів без магазинування його в себе. Ця тенденція змінилася теж у збуті й інших артикулів, а спрямована є на подешевіння товару.

Скала діяльності сільсько-господарського відділу куди ширша ніж споживчого. Входить туди: 1) доставка сільсько-госп. потреб, 2) збут рослинних продуктів, 3) експорт і збут яєць, 4) збут живини, 5) продаж галантерії і врешті 6) продаж будівельного, опалового й іншого матеріалу.

Ряшці газетної статті не дозволяють нам докладніше приглянутися дуже різноманітній і напівваду широкій діяльності, що її виявив згаданий вище відділ хочби в останньому році та відповідно її навітати. Туди входять така переважна для нашого господарського життя діяльність, як збут сільсько-господарських продуктів, а ріжними можливостями, дотеперішніми досягненнями, передбаченими і неперед-

баченими перешкодами, тощо. Проте боляй коротенько згадаємо те, що найбільше суттєве і замінне.

В доставі сільсько-госп. потреб — як каже звіт — найбільше заломився оборот господарськими машинами. Він впав майже до нуля. І тому треба привити шасливу думку основивання при кооперативах машинних станцій, яка зродилася зі слушного переоснащення, що хліборобська культура не сміє падаяти, як падає покупна сила нашого села. Навіть таке потрібне для хлібороба приладдя, як коси і серпи не міг збуту Ц. С. у такій боляй кількості як у 1932 р. (кіс на 2.078, а серпів на 544 штуки менше) не згадуючи про рік 1930, коли то продав він кіс 21.500 штук.

Збут штучних погноїв підиїся в порівнянні з 1932 р. (1144 тон замість 476) завдяки тому, що їх ціни достосовуються вже до низьких цін збіжжя і також не менше завдяки переконуючій праці наших агрономів. Попит за добірним насінням збіжжя майже зовсім упав, а за рік на рік росте попит за насінням добірних пшених рослин. Причина: повільний перехід із збіжжєвої господарки до інших ділянок, як годівля живини і молочарство (також до садівництва, городництва і насінництва). Загально добірного насіння продано у звітному році на 29.5 проц. менше ніж у 1932 році.

Попит на галантерію збільшився навіть у вартостевих оборотах, хоч ціни падали, а старі

запаси випродували Ц. С. часто нижче коштів закупки. В порівнянні до 1932 р. збільшився збут галантерії вартостево на 1/3 проц. (у глобальних цифрах з 348.093.17 у 1932 р. на 348.548.92 у 1933 р.), а кількістєво на близько 20 проц.

Для закінчення збутової діяльності в до-серединому напрямі слід згадати ще окремих відділ посередництва з підвідділами: вуглевим, будівельним, скріпним, мануфактурним, залізним, паперово-шкільної галантерії й інших товарів, що їх Ц. С. диспонував безпосередньо до відборців. Деякі з тих підвідділів працюють уже зовсім справно, деякі треба ще доцільніше розбудувати, поборюючи різні труднощі. Спадок оборотів цього відділу в порівнянні до попереднього року є невеличкий, бо всього 5 проц. (з 711.992.55 на 677.176.60 зол.), а спричинений головню застєм в оборотах вугілля, бляхи та дрібного заліза. Ціло-вагонових достав докрано у таких артикулах: залізо, вугілля, дахівки, цвяхи, цегла, цемент бляха і т. д. Маючи на увазі подешевіння тих артикулів, можемо вважати, що оборот кількістєво у відділі посередництва радше підиїся. Найтяжче було з бранжою мануфактури і заліза.

Збут сільсько-господарських продуктів і власне виробництво Центросоюзу заслуговує на те, аби їм теж дещо ближче придивитися. Але не залишати мусимо до чергової статті.

В. Н.—вч.

ВСЯКОГО РОДА МАТЕРІАЛИ ВОВНЯНІ ТА ІНШІ
найдешевше в текстильній магазині
„ТАНИЙ СКЛЕП“ — З. ЗАЛЕСКИЙ, ЛЬВІВ,
46/28 ГАЛИЦЬКА 8.

Президент Масарик про Совіти.

Прага, червень 1934.

Ще 1922. р. написав президент Масарик меморіал, зазначив „Європа й Америка в допомозі Росії“ та прослав його приватно і довірочно своїм урядам. Досі було невідоме ширшим кругам і шойно надіслане „Чеське Слово“ з приводу визнання СССР Чехословаччиною, принесло виліт основних думок цього меморіалу. „Чеське Слово“ подає теж головні мотиви, чому воно містить його саме тепер. Ця — мовляв — тому, що тепер у Чехословаччині знову віденівається штучне спомини на фантастичні плани проти-большевизької інтервенції та голоситься, що ця інтервенція могла мати успіх, а тому Масариків погляд на Совітську Росію стає знову актуальним. Актуальність його збільшується ще й тим — каже далі „Чеське Слово“ — що саме тепер прийшло до унормалювання відносин між ЧСР і СССР.

Але послушаймо, що каже президент Масарик. Росія (так Масарик називав в меморіалі СССР) звертається за допомогою проти голоду і ця допомога є тепер доцільна, але цим же Росії не поможеться. Голод є лише частиною упадку Росії. Америка й Европа мусять рішиться на допомогу органічну і загальну. Голод потребує в Росії ще довго і цей факт вимагає від нас співділення з російською плазю. Це приведе до деякого зближення, і хоча ця допомога обмежується лише на економічне поле, то вона при цьому відкриває теж виступ і до інших питань, головном політичних.

Росія потребує не лише матеріальної допомоги, але і культурної, моральної та духової. Як давніше так і тепер Росія мусить дозволити не лише товарі, але теж людеї та ідеї. Війна і революція поставила старе питання європеїзації Росії в новій формі.

В Європі при оцінці Росії приймається часто одностороннє т. зв. економічний матеріал, але лікувати Росію тільки економічно і фінансово годі. І царям діставав від Європи товари і гроші, а завалявся — Европа не спасе Росії і не спасе й лише хлібом і грошима. Спасе Росію тільки у самій тільки Росії, в російському народі. Европа може Росії лиш помагати.

Дією актуальним від вининишу пору є те, що 1922 р. говорив президент Масарик про умовини для порозуміння зі СССР і його визнання.

Що торкається питання визнання СССР — каже Масарик — то треба сказати, що вже самі балачки зі совітською Росією є вразанням де факто і на початок такі балачки, якщо вони будуть з обох сторін зобов'язані, вистарчають.

Європейські держави можуть жадати від Росії, щоб вона покінчила пропаганду й агітацію. Росія вже, здається, сама переконана, що ця пропаганда не помагає ані їй самій, ані комуністичним партіям поза кордонами Росії. Коли ж Росія наважиться нормальні торговельні і культурні взаємини, то обі сторони будуть себе спільно контролювати. Москва відступить від пропаганди, а європейські держави покинуть інтервенційні плани. Таким чином після деякого часу можна буде вирішити питання, чи треба, чи можна московський уряд визнати теж де крє. На думку Масарика така вигадка має менше значіння для большевизму в Росії, ніж звичайно думається. Більший вплив мало би таке визнання на комунізм поза Росією, але і цей вплив був би лиш перехідний. „Комунізм, що жатає визнання від некоммунізму та від зоборюваного капіталізму це взагалі лишний комунізм. Як довго большевики осуджують демократизм, парламентаризм та еволюційний соціалізм, то європейські держави можуть дати Москві лише таке визнання, яке не заключає в собі визнання управленості большевизького режиму.

Європейські держави мають право жадати від Росії, аби населення Росії (розуміти СССР — М.—н.) була забезпечена свободою. Без цієї свободи не можна буде європейцям в Росії договоритися з росіянами. Большевики (комуністи) репресують чейже лиш малу частину населення СССР, а всі інші партії, вся публична опінія є там адушена. Причиною цього явища є з одного боку фанатична віра в абсолютність большевизму і комунізму, а з другого страх перед критикою. Але без критики і свободи Росія не спасеться. Китайський мур перед Європою треба розбити, а в Росії мусять дістати повну свободу думки всі одиниці всі партії та всі організації. Це не є політичне домагання, це в інтересі самої Росії. Большеви́зм проголосив таку саму ексклюзивність та боротьбу цілому західному світові й його культурі, як перед століттями азійські держави, коли те починалися наважувати перші взаємини з ними. Ця ексклюзивність є саме тою найбільшою перешкодою правильних взаємин світа з Росією. Якщо має прийти до цих взаємин, то большеви́зм мусить признати засади толеранції і свободи засади визнання і практикованні цілому світі.

Комунізм є наукою, большеви́зм методою, а цю методу, що виявляє себе в т. зв. диктатурі пролетаріату, треба характеризувати як не-свободу, продовження царизму і його абсолютізму. Якщо росіяни хочуть мати комуністич-

Товари
благатні

вовни, шовки, полотно, постіль

Ф. Ожеховський

Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.

Львів, Ринок ч. 29.

7153 112—150

Телефон 25-35.

* В другий місяць позано 615 скринь в 1933 році

